

Adviesraad Sociaal Domein Goeree-
Overflakkee
Havenweg 5
3244 LK NIEUWE-TONGE

Ons kenmerk : Z -18-98485/124313
Behandelaar : G. Kosse
Uw kenmerk :
Uw brief :
Onderwerp : Advies aanpassing
afstemmingsverorden
ing en de herziene
beleidsregels
bijzondere bijstand

Bijlage(n) :

Datum : 14 SEP 2018

Geachte mevrouw Buijs-Tanis,

Met deze brief informeren wij u over het volgende. Via de e-mail van 24 juli 2018 is uw advies ontvangen inzake de aanpassing afstemmingsverordening en de herziene beleidsregels bijzondere bijstand.

Onderstaand treft u onze reactie op uw advies (**vetgedrukt en cursief**) aan.

Uitvoeringskaders

De beleidsregels bijzondere bijstand zijn niet vanuit een gekanteld perspectief beschreven.

De klant staat centraal. Bij de uitvoering proberen wij via vraagverheldering een oplossing voor de geschetste problemen te vinden. Bij toewijzing en/of afwijzing wordt uitdrukkelijk bekeken wat dit voor gevolgen voor de individuele cliënt heeft. Daarbij speelt uiteraard de vraag of zijn specifieke achterliggende problemen daadwerkelijk zijn opgelost een cruciale rol.

Het woord *dialog* vinden wij hierin heel belangrijk. Deze wordt op dit moment in veel gevallen door burgers gemist. Wij adviseren daarom om vast te stellen op welke termijn de ingezette veranderingen moeten plaatshebben en op welke wijze deze worden gemonitord en wordt geëvalueerd hoe burgers de werkwijze ervaren. Wij blijven hierbij graag betrokken.

Om de achterliggende problemen helder te krijgen is samenspraak tussen klantmanager en cliënt onontbeerlijk. De werkwijze die voortvloeit uit de voorgestelde beleidsregels moet dus middels een jaarlijks klanttevredenheidsonderzoek worden geëvalueerd. Tevens kan uit dit onderzoek worden opgemaakt wat de gevolgen zijn voor de participatie en zelfredzaamheid van de burger die gebruik maakt van bijzondere bijstand en participatiewet

De individuele benadering wordt genoemd als voorbeeld van de klassieke aanpak. Dit is verwarrend omdat juist in de gekantelde systematiek maatwerk wordt geleverd en dat is een individuele zaak.

Bij enkel een individuele aanpak werd de omgeving niet meegewogen. Bij de gekantelde aanpak dient naast de individuele benadering ook gekeken te worden naar omgevingsfactoren, die mede aan de oorzaak waarom iemand een beroep doet op bijzondere bijstand ten grondslag kunnen liggen. Door de blik te verbreden kunnen beter oplossingen worden gevonden voor de problemen die er toe hebben bijgedragen dat

iemand niet meer zelfstandig in zijn inkomsten voor de noodzakelijke kosten van zijn bestaan kan voorzien.

De genoemde individualiseringsrapportage roept bij ons veel vragen op. Dit is een weerslag van bevindingen. Wij vinden het belangrijk dat vermeld wordt hoe deze rapportage vorm krijgt: waar en op welke wijze vindt de verzameling van gegevens plaats, wie zijn hierbij aanwezig, wie maakt de rapportage en hoe krijgt de klant inspraak in deze rapportage. Dit wordt voor ons onvoldoende duidelijk. Het is voor ons niet mogelijk om hierover een gericht advies te geven. Wij vragen daarom nadrukkelijk om een uitwerking van de individualiseringsrapportage toe te voegen aan de uitvoeringskaders.

De klantmanager heeft een zogenoemd keukentafelgesprek met de aanvrager. Boven hebben wij reeds aangegeven dat dit uitdrukkelijk een dialoog is, niet enkel een constatering van de klantmanager. Op deze wijze komen alle aspecten aan de orde en wordt ook de achterliggende problematiek in kaart gebracht. Het verslag, opgesteld door de klantmanager, wordt besproken met de aanvrager. De op dit verslag gebaseerde individualiseringsrapportage behoort tot het domein van de uitvoering en niet van het beleid. Uiteraard geven wij richtlijnen waaraan de rapportage minimaal moet voldoen.

Ten aanzien van de praktische uitvoering merken wij daarnaast het volgende op:

- Ondersteun consulenten om primair in passende oplossingen voor de burger te denken in plaats van financiële belangen.
- Wij merken dat consulenten niet of nauwelijks bereikbaar zijn. Monitor de productiviteit en werkdruk van consulenten, investeer in voldoende capaciteit, of stuur bij waar nodig.
- Wanneer er via de snelbalie bijlagen worden verstuurd komen deze niet door. Hierdoor gaat bij aanvragen veel tijd en energie verloren. Investeer in een technische oplossing die werkt.
- Een goede samenwerking tussen de afdelingen binnen de gemeente is noodzakelijk. Aanvragen blijven in sommige gevallen tussen WMO en bijzondere bijstand heen en weer gaan.

Zoals u terecht constateert betreffen deze aanbevelingen de praktische uitvoering. Onder dankzegging voor uw meedenken, zullen wij ze ter hand stellen van degenen die in eerste instantie met de uitvoering zijn belast met de opdracht dat daar, waar zich deze knelpunten voordoen, tot betere oplossingen te komen.

Beleidsregels bijzondere bijstand

Het lezen van de herziene beleidsregels stemt ons om twee redenen somber.

1. In de uitvoeringskaders lezen wij dat er meer gekanteld moet worden gewerkt zodat de burger centraal komt te staan. In de beleidsregels lezen wij het tegenovergestelde. De beleidsregels zijn in onze blik opgesteld met een zeker wantrouwen jegens de burger. Zij richten zich op het voorkomen en verminderen van fraude. Naar onze mening moet juist hieruit blijken op welke wijze er met klanten wordt samengewerkt en welke kaders hiervoor gelden. Op basis hiervan kan in dialoog met de burger een juiste toepassing van de bijzondere bijstand tot stand worden gebracht.
2. De beleidsregels zijn niet begrijpelijk opgeschreven voor de mensen die het aangaat. Wij begrijpen dat in een beschrijving van de handhaving van regels noodzakelijk is dat deze juridisch houdbaar is. Het is echter niet noodzakelijk om daarbij ook juridisch taalgebruik te hanteren.

Met inachtneming van deze twee punten geven wij een negatief advies ten aanzien van de beleidsregels. Wij adviseren met klem om de beleidsregels danig te herschrijven. In de eerste plaats moeten daarin naar onze mening de uitgangspunten van gekanteld werken (uitgaan van de kracht van de burger) centraal staan. Ten tweede vinden wij dat het taalgebruik voor klanten begrijpelijk dient te zijn. Wij adviseren om klanten bij herschrijven hiervan te betrekken.

Naar onze mening moet het voor burgers duidelijk zijn wanneer en op welke wijze zij gebruik kunnen maken van bijzondere bijstand. Wij vinden in gemeente Rotterdam een goed voorbeeld. Ter inspiratie voegen wij de hyperlink toe: <https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/bijzondere-bijstand/>

In het bovenstaande hebben wij reeds aangegeven wat er naar onze mening verstaan moet worden onder een "gekantelde aanpak". In beleidsregels worden kaders aangegeven, waarbinnen uitvoering moet worden gegeven aan onze wettelijke verantwoordelijkheden. Het moge duidelijk zijn dat daarbij de burger centraal staat, maar ook dat deze zelfde burger in eerste instantie zelf verantwoordelijk is voor participatie in de samenleving, het vergroten van zelfredzaamheid en het opheffen van belemmeringen. Daar, waar deze verantwoordelijkheid door in het individu gelegen omstandigheden en/of achterliggende omgevingsfactoren, het voor de burger onmogelijk is om deze verantwoordelijkheid tot uitvoering te brengen, biedt de overheid de helpende hand. Dit gebeurt met het oogmerk om de betreffende burger te ondersteunen om zo snel mogelijk op verantwoorde wijze in zijn eigen behoeften te voorzien en te participeren in de maatschappij. In deze benadering spreekt geen wantrouwen naar de burger, maar eerder vertrouwen in (de kracht van) de burger om met de noodzakelijke ondersteuning het beoogde doel te bereiken. Zoals reeds gesteld zullen beide partijen hun prestatie moeten leveren, naar eer en vermogen. De voorgestelde kaders en de daaruit voortvloeiende werkwijze zullen naar onze overtuiging fraude voorkomen c.q. verminderen. Spijtig genoeg biedt deze open werkwijze nog steeds mogelijkheden voor in sommige gevallen oneigenlijk gebruik. Om recht te doen aan de overgrote meerderheid van degenen die terecht een beroep doen op bepaalde voorzieningen alsook aan de maatschappij in zijn geheel, blijkt handhaving nog steeds noodzakelijk.

Aangezien beleidsregels kaders bevatten, binnen welke grenzen uitvoering plaats vindt, is een zekere juridisering onontbeerlijk. Ook het te bestrijken gebied is zo divers van aard dat een concrete beschrijving, gericht op nagenoeg elke aanvraag van een cliënt niet mogelijk is. Dit laat onverlet dat op de website, op te stellen in overleg met uw raad, in begrijpelijke taal informatie wordt verstrekt. Ook in de dialoog met de cliënt is het belangrijk dat de klantmanager duidelijkheid geeft en zich er van overtuigt dat de cliënt begrepen heeft waar het om en over gaat.

Aanpassingen afstemmingsverordening

Wij lezen een wijziging van Artikel 7a omtrent het niet meewerken aan de taaltoets. Wij begrijpen dat het hier gaat om een landelijke regeling. Deze regeling bestaat al vanaf 1 januari 2016. Wij vragen ons daarom af op welke wijze deze regeling op dit moment wordt gehanteerd?

Momenteel wordt bij iedereen die een Participatiewet uitkering aanvraagt de taaltoets afgenomen als men geen 8 jaar taalonderwijs heeft genoten in Nederland. Hiervan zijn statushouders uitgesloten. Deze doelgroep moet eerst het inburgeringsexamen doen voordat men voor deze regeling in aanmerking komt. Tot op heden zijn er nog geen klanten geselecteerd die hiervoor in aanmerking komen. De verwachting is dat dit nu wel snel zal gebeuren.

Ten slotte

Wij danken uw raad voor het uitbrengen van het advies. Wij hechten aan een tijdige en juiste uitvoering. Deze signalen zullen zeker onderwerp van gesprek zijn met de uitvoering.

Alhoewel op het eerste gezicht onze standpunten uit elkaar leken te liggen, hopen wij met de beantwoording er in geslaagd te zijn aan te geven dat er geen verschil van inzicht is. Wij zijn er ons van bewust dat de voorgestelde beleidsregels zich moeten bewijzen in de praktijk. Ook zijn wij van mening dat de daar in verwoorde uitgangspunten recht doen aan de bij de burger aanwezige kracht als ook aan de verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheid.

Verder geven wij u in overweging om gebruik te maken van het aanbod om voorgelegde stukken toe te lichten. Niet alleen om misverstanden te voorkomen, maar ook om gebruik te kunnen maken van wederzijdse kennis en inzichten.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Goeree-Overflakkee,
secretaris, burgemeester,

W.M. van Esch

mr. A. Grootenboer-Dubbelman